

Κοινά σημεία των επί μέρους κειμένων και σχεδίων που έχουν κατατεθεί προς συζήτηση για τη μεταρρύθμιση του πανεπιστημίου («Διακήρυξη Πανεπιστημιακών», «Μεταρρύθμιση με βάση την κοινή λογική», ΑΡΣΗ, Σύγκλητος Πανεπιστημίου Κρήτης, ΕΛΙΑΜΕΠ, προτάσεις ΕΣΥΠ).

ΓΕΝΙΚΑ

1. Διαπιστώνεται ανάγκη μεταρρύθμισης του πανεπιστημίου, όχι με αποσπασματικά μέτρα, αλλά με συνολικό επαναπροσδιορισμό των σχέσεων πανεπιστημίου, κράτους και κοινωνίας και με νέες ρυθμίσεις της δομής, ειδικότερα της εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας του πανεπιστημίου.
2. Σκοποί: το πανεπιστήμιο είναι πεδίο παραγωγής νέας γνώσης, κριτικής σκέψης και έρευνας, μοχλός οικονομικής ανάπτυξης, διάυλος ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας και αναδιανομής κοινωνικού και πολιτισμικού κεφαλαίου, σχολείο διαμόρφωσης πολιτών με δημοκρατική συνείδηση.
3. Θέματα αρχής: ουσιαστική διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια ΑΕΙ, δέσμευση του κράτους για αύξηση της χρηματοδότησης, σύνδεση πανεπιστημίων – ερευνητικών κέντρων, διαφάνεια – λογοδοσία χρηματικής διαχείρισης, διοικητικών διαδικασιών και υπηρεσιακής εξέλιξης μελών ΔΕΠ, συμμετοχή στη διοίκηση των ιδρυμάτων, αξιολόγηση δομών, διαδικασιών, προσωπικού.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

4. Κανονισμοί λειτουργίας: δεδομένης της ποικιλίας γνωστικών αντικειμένων και παραδόσεων των ΑΕΙ, τα ιδρύματα θα πρέπει να συντάξουν, το καθένα ξεχωριστά, εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (εφόσον δεν το έχουν ήδη κάνει), με βάση ένα μη δεσμευτικό πρότυπο ή επιλογή μεταξύ των ισχυόντων κανονισμών λειτουργίας.
5. Εκλογή διοικητικών οργάνων (Πρυτάνεις, αντιπρυτάνεις, κοσμήτορες, πρόεδροι Τμημάτων): καθολική ψηφοφορία και όλων των ομάδων εκλογέων (μελών ΔΕΠ, φοιτητών, διοικητικών, κλπ) με ανώτατο συντελεστή βαρύτητας ανά ομάδα και επίσης αναγωγή στο ποσοστό προσέλευσης/συμμετοχής των μελών κάθε ομάδας σε κάθε εκλογή.
6. Συγγράμματα – βιβλιοθήκες: σταδιακή κατάργηση του συστήματος διανομής ενός και μοναδικού συγγράμματος, με παράλληλη ενίσχυση των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Ενιαίο κονδύλι συγγραμμάτων – βιβλιοθήκης ανά πανεπιστημιακό τμήμα, το οποίο θα διατίθεται με απόφαση του Τμήματος και επέκταση της χρήσης ηλεκτρονικών πηγών (ανάρτηση αναλυτικών διαγραμμάτων μελέτης ανά μάθημα, βιβλιογραφίας, σημειώσεων κλπ, σε ιστοσελίδες).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

7. Διαφάνεια – δημοσιότητα οικονομικής διαχείρισης: κατάργηση ελέγχου δαπανών σκοπιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο, περιοδικός έλεγχος οικονομικής διαχείρισης από ορκωτούς λογιστές ή άλλους ανεξάρτητους φορείς (π.χ., νέα ανεξάρτητη αρχή για την ανώτατη παιδεία ή Συνήγορο των ΑΕΙ), δημοσιοποίηση οικονομικών στοιχείων.
8. Υπαγωγή του συνόλου των οικονομικών πόρων και μηχανισμών στη Σύγκλητο κάθε ιδρύματος, με κατάλληλη επιτελική – διοικητική υποστήριξή της.
9. Τετραετής προγραμματισμός οικονομικής και διοικητικής ανάπτυξης κάθε ιδρύματος από τη Σύγκλητό του και προγραμματική συμφωνία κάθε ιδρύματος με το Υπουργείο Παιδείας. Προγραμματισμός στόχων – δράσεων κάθε ιδρύματος, σχολής, τμήματος σε βάθος χρόνου ίσο με την τετραετή θητεία των εκλεγμένων πρυτανικών αρχών.
10. Απαλλαγή των ΑΕΙ από φόρους προς το δημόσιο, απαλλαγή δωρεών προς τα ΑΕΙ από φόρους, δυνατότητα άντλησης οικείων πόρων από την τοπική κοινωνία (π.χ., από μη κερδοσκοπικά ιδρύματα).

ΜΕΛΗ ΔΕΠ

11. Εκλογή και εξέλιξη μελών ΔΕΠ: συμμετοχή ενός ή περισσότερων εξωτερικών κριτών, με απόφαση του Τμήματος, στην εξέλιξη σε ανώτερες βαθμίδες, συνεκτίμηση της διδακτικής ικανότητας του υποψήφιου/φιας, δοκιμαστικό μάθημα.
12. Υπηρεσιακό καθεστώς μελών ΔΕΠ: τριμερής διάκριση υπηρεσιακού καθεστώτος σε α) μερικής απασχόλησης, β) πλήρους απασχόλησης και γ) πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Εναλλακτικά, διμερής διάκριση σε α) μερικής απασχόλησης και β) πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, με αντίστοιχη διαβάθμιση αμοιβών, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.
13. Κινητικότητα μελών ΔΕΠ: δυνατότητα εξαμηνιαίας ή ετήσιας μετακίνησης από και προς άλλα πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα (το αυτό και για ερευνητές των τεσσάρων βαθμίδων αυτών των κέντρων)

ΦΟΙΤΗΤΕΣ

14. Οικονομική υποστήριξη φοιτητών: επέκταση των υποτροφιών με συνδυασμό κριτηρίων ακαδημαϊκής επίδοσης και κοινωνικών κριτηρίων – μερική αμειβόμενη απασχόληση φοιτητών που έχουν οικονομικές ανάγκες (σε βιβλιοθήκες, εργαστήρια, έρευνες).

15. Ανώτατη διάρκεια φοίτησης: δευτερεύον θέμα, αλλά έχουν προταθεί: α) καθορισμός ανώτατου χρονικού ορίου για τους νέους φοιτητές με απόφαση του ιδρύματος στο οποίο θα εισάγονται, β) μέριμνα/επικοινωνία με τους φοιτητές επί πτυχίω με σκοπό την υποκίνηση-παρώθησή τους για ολοκλήρωση των σπουδών τους, γ) μετά τη συμπλήρωση κατά του 50% του κανονικού χρόνου φοίτησης ο φοιτητής/τρια χάνει πλέον το δικαίωμα του εκλέγεσθαι σε ακαδημαϊκά όργανα.
16. Νέες υπηρεσίες υποστήριξης των φοιτητών: ενεργοποίηση του θεσμού των ακαδημαϊκών συμβούλων (tutors) σε όσα ιδρύματα/τμήματα υπάρχουν τέτοιοι και επέκτασή του θεσμού στα υπόλοιπα – υπηρεσίες υποδοχής/ενημέρωσης πρωτοετών φοιτητών
17. Αναμόρφωση προγραμμάτων σπουδών: νέα προγράμματα σπουδών, όπου αυτά δεν έχουν αναθεωρηθεί προσφάτως - εισαγωγή νέων μαθημάτων, δυνατότητα φοιτητών ενός τμήματος να παρακολουθούν μαθήματα άλλου, διεπιστημονικά αντικείμενα, εμπλουτισμός ύλης με ξένη βιβλιογραφία, διοργάνωση μαθημάτων και σε ξένη γλώσσα.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

18. Καθορισμός του αριθμού εισακτέων κάθε χρονιά από τα τμήματα ή τις σχολές, στο πλαίσιο της τετραετούς προγραμματικής συμφωνίας (βλ. παραπάνω υπό στοιχείο 9)
19. Ασύλο: τροποποίηση της σημερινής διαδικασίας – άρση του ασύλου με απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου με αυξημένη πλειοψηφία – επιτάχυνση της διαδικασίας - παρουσία εκπροσώπου δικαστικής αρχής εφόσον δοθεί άδεια επέμβασης της δημόσιας δύναμης.
20. Συνήγορος ΑΕΙ ή νέα ανεξάρτητη αρχή για την ανώτατη παιδεία: αρμοδιότητες διαμεσολάβησης μεταξύ ιδρυμάτων και ΥΠΕΠΘ και εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών μεταξύ των ιδρυμάτων και των μελών τους.
21. Τακτική αξιολόγηση ποιότητας διδασκαλίας, έρευνας και διοικητικής λειτουργίας των ιδρυμάτων, από τα ίδια και από τρίτους (π.χ. νέα ανεξάρτητη αρχή για την ανώτατη παιδεία). Αξιολόγηση και των υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας ως προς τη δική τους αποτελεσματικότητα.

Δημήτρης Α. Σωτηρόπουλος